

HOLY CROSS UNIVERSITY
HUMANITARIAN PEDAGOGICAL FACULTY

INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE

**THEORETICAL
AND APPLIED RESEARCHES
IN THE FIELD OF PEDAGOGY,
PSYCHOLOGY
AND SOCIAL SCIENCES**

KIELCE
DECEMBER 28-29 // 2016

Organising Committee:

Adameczyk M.	Ph.D. of Chemistry, Professor, Rector of the Holy Cross University, Kielce (Republic of Poland);
Zdebski J.	Ph.D. of History, Professor, Dean of the Faculty of Physical Education and Tourism of the Holy Cross University, Kielce (Republic of Poland);
Palka K.	Ph.D. of History, Dean of the Faculty of Liberal Arts and Education of the Holy Cross University, Kielce (Republic of Poland);
Winiarz A.	Ph.D. of History, Professor, Head of Department of Education, Culture and History of the Holy Cross University, Kielce (Republic of Poland);
Giza T.	Ph.D. of History, Professor at Department of Education, Culture and History of the Holy Cross University, Kielce (Republic of Poland);
Ratajek Z.	Dr hab., Professor, Professor at Department of Education, Culture and History of the Holy Cross University, Kielce (Republic of Poland).

International Scientific-Practical Conference Theoretical and applied researches in the field of pedagogy, psychology and social sciences: Conference Proceedings, December 28-29, 2016. Kielce: Holy Cross University. 292 pages.

Each author is responsible for content and formation of his/her materials.

The reference is mandatory in case of republishing or citation.

© Holy Cross University,
Humanitarian Pedagogical Faculty, 2016

CONTENTS**ACTUAL PROBLEMS OF SOCIAL PEDAGOGY AND SOCIAL WORK**

Inovative learning resources for foster equal participation grassroots sports dealing with discrimination and violence incidents Kozhuharova Penka, Yordanova Nadezhda, Simeonova Teodora, Stoychev Chavdar, Petkov Plamen, Ivanova Valeriya	9
Chronic victims; negative self-stigmatization marginalized groups Pospiszyl Irena	15
Psychospoleczne konteksty profilaktyki HIV w Polsce Walendzik-Ostrowska Agnieszka	22
Методика навчання загально-технічним дисциплінам магістрів електроенергетики, електротехніки та електромеханіки в умовах масових відкритих дистанційних курсів Бацуровська І. В., Доценко Н. А.	29
Сенсорне виховання дітей із затримкою мовленнєвого розвитку в умовах дошкільного навчального закладу Богдан Т. М., Прищепя І. А.	33
Система контролю успішності студентів напряму підготовки «Соціальна педагогіка» у вищому навчальному закладі Васильєва-Халатникова М. О.	37
Розвиток ідей дитиноцентризму в педагогічній думці України (кінець XIX – 20-ті рр. XX століття) Венгловська О. А.	41
Робота над культурою мовлення студентів для формування майбутньої професійної компетентності фахівців зі сфери обслуговування населення Гавриляк Л. С.	44
Проблемність визначення поняття толерантності у сучасній політичній науці Гончар Н. П.	47
Relevance of gender socialization of students Gudz Tetiana	50
Формування гуманістичного світогляду студентів мистецького вузу за допомогою історико-антропологічного підходу у викладанні історії України Денисюк О. Л.	54
Сучасний стан впровадження інноваційного менеджменту в систему середньої освіти Драгунова В. В.	57
Природовідповідний підхід до навчання молодших школярів із порушенням мовлення Журавльова Л. С.	60

ПРИРОДОВІДПОВІДНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІЗ ПОРУШЕННЯМ МОВЛЕННЯ

Журавльова Л. С.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри соціальної роботи,
соціальної педагогіки та дошкільної освіти
Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького
м. Мелітополь, Запорізька область, Україна*

Сучасні тенденції шкільної освіти потребують від учнів якісних знань, основою яких закладаються на початку шкільного навчання, але рівень мовленнєвого розвитку першокласників не завжди відповідає вимогам, які пред'являє дітям школа. Розвиток усного і оволодіння писемним мовленням – одна із важливих складових загального психічного розвитку дитини молодшого шкільного віку і водночас умова, що забезпечує становлення її мисленнєвих функцій, можливість опанування нового матеріалу і здобуття знань із різних шкільних навчальних дисциплін (В. Бадер, Л. Белякова, О. Корнев, Р. Лалаєва, В. Тарасун, М. Шеремет та ін.).

Особливої актуальності ця проблема набуває стосовно навчання молодших школярів, яким притаманні певні мовленнєві вади, що зумовлюють серйозні утруднення в опануванні основними програмовими навчальними дисциплінами та викликають значну кількість помилок на письмі (О. Корнев, Р. Левіна, Н. Нікашина, І. Садовникова, Л. Спірова, В. Тарасун, А. Ястребова та ін.).

В умовах сучасної школи процес опанування навичками читання і письма є доволі інтенсивним. Саме те, що підвищення вимог до писемного мовлення дітей, які мають мовленнєві порушення часто випереджає їхні можливості, призводить до появи численних труднощів у його формуванні [5, с. 22].

На сьогодні питання організації допомоги дітям, у яких виникають труднощі у навчанні в загальноосвітньому просторі вирішується, в основному, шляхом удосконалення існуючих педагогічних технологій, зміни темпів подачі інформації. Проблема сучасної системи початкової освіти полягає в існуванні стандартів, за якими оцінюють можливості особистості. Вирішення цього питання ми бачимо у природовідповідному підході до навчання.

Порушення природовідповідності шкільного процесу стає проблемою особистості. Можливості мозку сучасних дітей і методи навчання не завжди відповідають один одному.

Пріоритет збереження і зміцнення здоров'я школярів, зокрема з порушенням мовлення в освітньому просторі декларується вже багатьма педагогами [2; 3; 5]. Шкідливий вплив на здоров'я дитини молодшого шкільного віку на початковому етапі навчання найчастіше пояснюється інформаційним перевантаженням, перевтомою і спробами інтенсифікувати навчальний процес [5, с. 45].

Неуспіх у школі часто формує у них негативне відношення до навчання, утрудняє спілкування з однолітками (Л. Белякова, І. Власенко, Л. Єфіменкова, Н. Жукова, В. Ковшиков, Р. Лалаєва, О. Мастоюкова, Г. Чиркіна, М. Шеремет, А. Ястребова та ін.). Несвоєчасно виявлені передумови порушень навчальної діяльності, недолік розуміння і допомоги з боку дорослих, як правило, ведуть за собою зміни у характері дитини: захисну агресивність, неврози, фобії, соціопатичні порушення поведінки. Ці афективні реакції маскують почуття глибокої внутрішньої тривоги дитини, відчуття власної неповноцінності. Хронічний стрес дуже гальмує розвиток мозку дитини, суперечить природовідповідним законам навчання молодших школярів.

Природовідповідний підхід до навчання молодших школярів, які мають порушення мовленнєвого розвитку в загальноосвітньому просторі передбачає: дотримання об'єктивних законів природи в навчанні дітей; визначення потенційних можливостей дитини молодшого шкільного віку, а також створення умов для розкриття її потенціалу; збереження здоров'я молодших школярів; високу ефективність навчання при низьких витратах сил і часу.

Засвоєння інформації є біохімічним процесом, і може бути оптимізоване при дотриманні певних умов. Головною умовою є диференційоване та індивідуалізоване навчання, в основі якого повинна бути нейропсихологічна діагностика; приведення вимог до дитини у відповідність з можливостями її організму; створення таких умов, за яких кожен учень початкових класів отримує реальну можливість просуватися в індивідуальному темпі, не стримуючи інших.

Нейропсихологічна діагностика дозволить визначити особливостей дитини (психологічні, особистісні, типологічні і вікові), особливості в стратегії мозку дитини, виявити способи переробки інформації, а також визначити перевагу вербальної чи образної інформації у формуванні уявлень про світ. Це робить необхідним та уможливує використання методик, які відповідали б природі нервово-психічної діяльності дітей.

Отже, продуктивна освіта повинна базуватися на природному середовищі життя дитини молодшого шкільного віку і формувати вміння передбачати, діяти, тобто готовність до змін, що надзвичайно важливо для дітей з мовленнєвими порушеннями.

Література:

1. Бадер В.І. Взаємозв'язок у розвитку усного і писемного мовлення молодших школярів: Автореф. дис... д-ра пед. наук: 13.00.02 / В.І. Бадер; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. – К., 2004. – 36 с.
2. Корнев А. Н. Нарушения чтения и письма у детей / А. Н. Корнев. – СПб. : Речь, 2003. – 330 с.
3. Коцур Н. І. Динаміка стану здоров'я учнів на першому році навчання у школі. / Н. І. Коцур, Л. С. Гармаш, Л. П. Товкун // Педагогіка здоров'я: збірник наукових праць Всеукраїнської науково-практичної конференції / За загальною редакцією проф. О.М. Микитюка. – Х.: ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2011. – С. 120-123.

4. Тарасун В. В. Логодидактика : навч. посіб. для вищ. навч. закл. / В. В. Тарасун. – К. : Вид-во Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова, 2004. – 348 с.

5. Сиротюк А.Л. Нейропсихологическое и психофизиологическое сопровождение обучения / Алла Леонидовна Сиротюк. – М.: ТЦ Сфера, 2003. – 288 с.

СОЦІОКУЛЬТУРНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОЇ ШКОЛИ В УКРАЇНІ (1972–1984)

Іванюк Г. І.

*доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри педагогіки та психології
Київського університету імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

Сільська школа України у радянську добу розвивалася у руслі уніфікованої системи освіти, однак у її поступі були й особливості, що вирізняли її від міської. У 70-х – першій половині 80-х років ХХ ст. дієвим засобом подолання відмінностей між сільською школою та міською була кооперація малокомплектних початкових та восьмирічних шкіл із культурно-освітніми закладами села. Малокомплектні школи входили в структуру центрів системи культурно-побутового обслуговування населення. У центрах I ступеня (з населенням 250 мешканців) здійснювали кооперування дитячих дошкільних закладів з початковими школами; у центрах з населенням до 1 000 мешканців передбачали розміщення восьмирічних шкіл разом з клубами. У центрах II та III ступенів (2 000 та 30 000 жителів) будували середні школи, які передбачали наявність кількох паралельних класів [3, с. 32].

На практиці кооперація навчальних закладів із закладами культурного обслуговування не знайшла широкого розвитку. Причиною гальмування цього процесу була адміністративна роз'єднаність керівництва функціональними підрозділами комплексів, труднощі з боку державного фінансування комплексів. Міжвідомчі бар'єри, невідповідність існуючих юридичних норм організаційним інноваціям у галузі матеріально-технічного розвитку сільських шкіл і соціокультурних закладів були причиною згорання мережі кооперативних освітньо-культурних комплексів.

Суперечності між фактичними потребами мешканців сіл у загальноосвітніх школах та віддаленістю їх від місць проживання учнів спостерігались у багатьох областях України. Відбувалось скорочення чисельності малокомплектних шкіл. Проблему укрупнення сільських загальноосвітніх шкіл розглядали на державному рівні у взаємозв'язку з перспективами розвитку сільськогосподарського виробництва у структурі народногосподарського комплексу радянської держави. Розвиток школи та села зокрема залежав від планового розвитку соціалістичної економіки [1, с. 7-13].

Вивчення доповідних записок, інформацій Міністерства освіти УРСР до Ради Міністрів з питань народної освіти (Центральний державний архів вищих органів влади та управління України) дає змогу констатувати пріоритет матеріально-технічного забезпечення розвитку сільської школи у першій половині 1970-х років. Так, у доповідній записці Міністерства освіти УРСР Раді Міністрів УРСР «Про роботу Міністерства освіти УРСР по виконанню Постанови ЦК Компартії України і Ради Міністрів УРСР «Про заходи по дальшому поліпшенню умов роботи сільської загальноосвітньої школи в УРСР»» [4, арк. 153] подано інформацію про розроблення нових проектів шкіл (середніх), розрахованих на кабінетну систему, у і будівництво житла для вчителів [4, арк. 30].

У проекті бюджету на 1974 р. державне фінансування на будівництво шкіл збільшено на 10,3 млн. крб., на облаштування кабінетів і майстерень – на 7 млн. крб.; доукомплектування шкільних бібліотек – на 1 млн. крб. [868, арк. 30]. На державному рівні здійснювалося кооперування виробничих потужностей Міністерства побутового обслуговування, Міністерства лісової і деревообробної промисловості та Міністерства внутрішніх справ по розробці, виробництву спеціальних шкільних меблів та їх ремонту [4, арк. 30]. Збільшувалися капіталовкладення колгоспів в розвиток сільської школи [4, арк. 39]. Реструктуризація шкільної мережі, збільшення частки середніх шкіл актуалізувало проблему будівництва гуртожитків для учнів. Означена проблема достатньо успішно вирішувалася [4, арк. 44]. До зміцнення матеріально-технічної бази сільських шкіл долучалися суб'єкти господарювання сільськогосподарської галузі, побутового обслуговування. З метою активізації кооперативних зв'язків шкіл та суб'єктів господарювання в сільській місцевості в 1973 р. проходив Республіканський конкурс на крашу організацію роботи шкільних їдалень в сільській місцевості підприємствами громадського харчування: «В ході конкурсу побудовано і пристосовано 813 шкільних їдалень на 55,5 тисяч учнівських місць» [4, арк. 107].

Вдосконалення та уніфікація навчальних планів (для сільських і міських шкіл), оновлення існуючих навчальних програм та впровадження нових – практично зорієнтованих – ці процеси актуалізували проблему використання наочних, технічних та аудіовізуальних засобів у навчальному процесі. Значно поліпшено забезпеченість сільських шкіл технічними засобами навчання. Телевізори, магнітофони були майже в усіх середніх школах. Збільшилася кількість кінопроекторної апаратури, лінгафонних кабінетів. Школи активно використовували у навчальному процесі кодоскопи, діапроектори. Значного поширення набуло виробництво екранних посібників: навчальних фільмів, слайдів тощо [5, арк. 9].

У районних центрах сільської місцевості створювали фільмотеки, у яких були зосереджені фільмокопії, фонопосібники, кінопроеційна та звуковідтворююча апаратура. Це сприяло поліпшенню якості засобів навчання. У більшості фільмотек була наявна нормативна кількість копій однієї назви фільму (понад 50 копій, причому одна копія обслуговувала не менш ніж 10 шкіл). Успішно розвивалися сільські районні фільмотеки у Запорізькій, Кіровоградській,